

Interakcie a vedľajšie

NEŽIADUCE ÚČINKY

liečivých rastlín

Prof. MUDr. Jaroslav Kresánek, PhD.

Subkatedra dorastového lekárstva FZŠŠ SZU, Bratislava
a Národné toxikologické informačné centrum, Bratislava

Echinacea – Rudbekia (*Echinacea herba*, *E. radix*) – relatívne sú časté alergie (najmä u alergikov na rastliny z čeľade astrovitých). Nestimuluje imunitu pri TBC, HIV (?) /^{*} a pod. Interakcie sú známe s imunosupresívami, cyklofosfamidom a predpokladajú sa aj s interferonom, interleukinom – 2. Sledujú sa aj možné interakcie s cytostatikami (chemoterapeutikami) ako i s inými imunostimulanciami. Interakcie na liečivá sú individuálne. Študuje sa chemická štruktúra a toxicita echinacei. Sú rozpracované mnohé klinické štúdie. Neodporúča sa užívať dlhodobo (max. 2 – 8 týždňov), v gravidite a počas dojčenia.

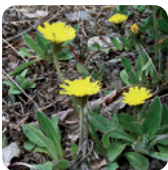
/^{*} v súčasnosti je predmetom klinických štúdií

Ginkgo dvojlaločné (*Ginkgo biloba*) – najčastejší nežiaduci účinok je cephalea niekedy až migrenózneho charakteru. Najznámejšie interakcie sú s antiagreganciami, antikoagulanciami (zvyšená krvácanosť), možné interakcie sú aj s antipsychotikami i antiepileptikami. Ginkgo, nakoľko nie je dostatok skúseností, neodporúča sa jeho užívanie pre deti, gravidné a dojčiacie ženy.

Hrdobarka obyčajná (*Teucrium chamaedris*) – obsahové látky – diterpény sa transformujú cytochrómom P 450 3A na hepatotoxické metabolity epoxidu, ktoré môžu spôsobiť zmiešanú hepatocelulárnu a cholestatickú alebo akútnu cholestatickú hepatitídu s hepatálnym zlyhaním. Interakcie – potencie účinok iných hepatotoxických xenobiotík. Užívanie hrdobarky nie je vhodné pre ľudí s chorobami pečene, deti, v gravidite a počas dojčenia. Ihneď prerušiť jej užívanie pri objavení sa akýchkoľvek nežiaducich účinkov resp. ťažkostí a vyhľadať lekára.

Hruštička okrúhlostá (*Pyrola rotundifolia*) – užíva sa iba v ľudovom liečiteľstve a homeopatii. Nie sú známe závažnejšie nežiaduce účinky ani interakcie s inými liečivami.

Chlpaník obyčajný (*Pilosella officinarum*) – v primeraných dávkach nemá vedľajšie nežiaduce účinky ani interakcie nie sú známe.

Chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*) – v bežných odporúčaných dávkach nemá vedľajšie nežiaduce účinky, ale ako všetky utišujúce prostriedky pri predávkovaní môže byť nebezpečný. Interakcie má s utišujúcimi prostriedkami – sedatívami, hypnotikami a antipsychotikami.

+ **Chocholačka dutá** (*Corydalis cava*)

– nežiaduce účinky vyplývajú z toxicity rastliny – hypotenzia, útlm črevnej motility, ochrnutie činnosti predného mozgu a predĺženej miechy. Hypnotiká potencujú toxicitu chocholačky dutej. Dnes sa prakticky a iba výnimočne uplatňuje terapeuticky izolovaný alkaloid – bulkokapnín (p. o. častejšie i. m.)

Chren dedinský (*Ammoracia rusticana*) – nežiaduce účinky – alergické reakcie, nauzea, dávenie, hnačky s prísadou krvi, podráždenie slizníc nosa, hrdla a očí (najmä pri strúhaní). Vyššie dávky môžu iritovať gastrointestinálny trakt a obličky. Interakcie: anticholinergné prípravky (napr. atropín) a cholinergické (prostigmin a pod.). Nie je vhodný na užívanie v gravidite, počas dojčenia, pre deti a ľudí s poruchami štítnej žľazy.

Ibiš lekárske (*Althaea officinalis*) – nežiaduce vedľajšie účinky sú vzácne. Interakcie má s inzulínom. Nie je vhodný pre diabetikov užívajúcich inzulín, tehotné a dojčiacie ženy.

Ihlica trnistá (*Ononis spinosa*) – koreň ani vňať nemajú nepríjemné vedľajšie účinky, ale neodporúčajú sa používať dlhšie ako 3 dni. Saluretické účinky môžu narušiť hospodárenie organizmu s minerálnymi látkami. Ihlica potencie účinok všetkých saluretík aj rastlinného pôvodu (napr. žihlava dvojdomá).

Jablčník obyčajný (*Marrubium vulgare*)

– nežiaduce účinky: hnačka, arytmie, hypoglykémia. Neodporúča sa prekročiť terapeutickú dávku pre možné toxické prejavy. Interakcie: pri užívaní antidepressív, ktoré ovplyvňujú krvný tlak, antiemetík a liekov ovplyvňujúcich akciu srdca.

